

ATSKAITE par dalību COPA Sieviešu komitejas sanāksmē

01.07.2015. Briselē (Beļģija)

COPA Sieviešu komitejas sanāksmē Latviju pārstāv Agnese Hauka, *Latvijas Zemnieku federācijas lauku attīstības eksperte*.

Instrukciju COPA Sieviešu komitejas sanāksmei sagatavoja Inga Purviņa, *LLKC Eiropas Savienības lauksaimniecības un lauku attīstības lietu birojs*.

Darba kārtība

1. Informācija par Sieviešu komitejas pēdējo sanākumi 2014.gada 10. decembrī.
2. Jaunākā informācija par Sieviešu komitejas aktivitātēm, konferencēm un kongresiem.
3. Jaunākā informācija par lauku attīstības programmām - iespējas sievietēm.
4. Eiropas tīkls lauku attīstībā. Labāka dzīves līmeņa nodrošināšanu lauku iedzīvotājiem.
5. Diskusija par Sieviešu komitejas nākotnes plāniem – stratēģija 2016. Diskusija par dokumentu „Sieviešu Komitejas stratēģiskā vīzija par sievietes lauksaimnieces statusa uzlabošanu”.
6. Prezentācija no Ungārijas konferences „Izaicinājumi un iespējas sievietēm lauku attīstībā”.
7. Jaunākā informācija par Konsultatīvās komitejas 21.05.2015 sanākumi „Vienādas iespējas sievietēm un vīriešiem”.
8. Vellonas Lauku attīstības tīkls - Prezentācija „Vellonas lauksaimnieku portrets – 2014”.
9. Prezentācija par Sieviešu komitejas sanākumi Rīgā, 2015. gada 1.jūnijā.
10. Citi jautājumi.

KOPSAVILKUMS

- COPA Sieviešu komitejas vadītāja Willemien Koning Hoeve aktīvi pārstāv sievietes – lauksaimnieču tiesības un intereses lauksaimniecības nozares organizācijās un institūcijās.
- Pēc būtības ne jau sievietēm ir problēmas, bet gan lauku videi kopumā - lauku teritorijas nerūpējas par cilvēkiem laukos. Ja sievietes grib darīt kaut ko savā dzīvē, viņas meklē iespējas un, ja laukos tās nevar īstenot, sievietes dodas uz vietām, kur tas ir iespējams.
- Kā negatīvs faktors sievietes iesaiste lauksaimniecības nozarē tiek minēts nozares spiediens uz mazām saimniecībām. Jāpārtrauc spiediens uz mazām saimniecībām un jāpārstāj pieprasīt, lai mazās saimniecības kļūtu lielākas.
- Sekot COPA informācijai un sagatavot komentārus par Sieviešu – vīriešu vienlīdzības stratēģiju 2016, kas tiks izvērtēta DG JUSTICE Advisory group laikā 2015 gada rudenī.
- Sekot informācijai un rast iespēju Latvijas pārstāvei piedalīties plānotajā seminārā par sievietes lomu saimniecībās un laukos, kas notiks Eiropas Parlamenta telpās 2015. gada nov/dec.
- 2015. gada oktobrī Ungārijā tiek organizēta starptautiska lauku sievietes konference un Īrijā - divu dienu konference lauku sievietes. Latvijas sievietes ir iespēja piedalīties.
- Sekot informācijai un rast iespēju piedalīties 2016.gadā *Copa-Cogeca* kopīgā pasākumā lauksaimniekiem un Lauku tīkliem, lai risinātu jautājumu par sekmīgāku turpmāko sadarbību.
- Lai arī EK regulā par KLP bija paredzēta iespēja dalībvalstīm veidot apakšprogrammu, kas paredzēta speciāli sievietes – lauksaimniecēm, neviena ES dalībvalsts šādu iespēju nav izmantojusi. Līdz ar to atbalsts sievietes lauksaimniecībā un laukos KLP 2014-2020 ietvaros ir palicis tikai sarunu līmenī.
- Latvijas lauku sievietes intereses ES institūcijās var pārstāvēt Latvijas Zemnieku federācija kā Copa Sieviešu komitejas dalībniece, kā arī ENRD Asamblejā esošie Latvijas pārstāvji – M.Cimermanis (LLKC), Ģ.Krūmiņš (LAD), K.Afremoviča (ZM) un Latvijas VRG pārstāvis.
- Otrā ENRD Asambleja notiks 2015. gada novembrī.

DISKUSIJAS

1. Informācija par Sieviešu komitejas pēdējo sanākumi 2014.gada 10. decembrī.

Tiek apstiprināts iepriekšējās sanāksmes protokols, iebildumu nav.

2. Jaunākā informācija par Sieviešu komitejas aktivitātēm, konferencēm un kongresiem.

Ziņo: Willemien Koning Hoeve, COPA Sieviešu komitejas prezidente.

W.K.Hoeve informē par dažādiem pasākumiem – sanāksmēm, darba grupām, TV sižetiem u.c., kur ir uzstājusies kā COPA Sieviešu komitejas vadītāja 2015. gada I pusgadā, pārstāvot Eiropas sievietes – lauksaimnieces. Sieviešu lomu lauksaimniecībā un laukos uzsvērusi arī sarunā ar EK lauksaimniecības komisāru F.Hogan 2015. gada pavasarī.

Ir notikušas sarunas ar Eiropas Komisijas pārstāvjiem par dalībnieka vietas piešķiršanu Sieviešu komitejas pārstāvei EK sociālā dialoga grupās (SDG) Lauku attīstība un KLP. Jau 2015. gada septembrī Sieviešu komitejai ir iespēja paust savu viedokli EK pirms SDG, bet nav skaidrs, vai Sieviešu komitejas pārstāve varēs tieši piedalīties SDG sanāksmē. Šobrīd tiek plānots, ka papildus Copa-Cogeca pārstāvjiem vismaz SDG Lauku attīstība būtu arī Sieviešu komitejas pārstāve.

Francijas pārstāve: Mēs zinām, ka bieži vien lēmumus palīdz pieņemt/nepieņemt tieši nauda un šajā gadījumā sieviešu pārstāve nav interesanta SDG partnere. Jāatceras, ka Copa-Cogeca Lauku attīstības grupas vadītāja jau ir sieviete un viņa piedalās SDG Lauku attīstība. Viņa var pārstāvēt sieviešu – lauksaimnieču intereses.

W.K.Hoeve apliecinā, ka turpinās atgādināt un prasīt sieviešu pārstāves vietu SDG Lauku attīstības un KLP darba grupās. Darba grupas pārstāves atbalsta šo ideju.

F.Zolla: 2015. gada novembra beigās/decembra sākumā sadarbībā ar Bulgārijas Eiropas Parlamenta deputāti tiek plānots organizēt semināru/konferenci Eiropas Parlamenta telpās par sieviešu lomu saimniecībās un laukos.

3. Jaunākā informācija par lauku attīstības programmām - iespējas sievietēm. Ziņo: Oana Neagu, COPA-COGECA vecākā politikas konsultante.

Sieviešu-lauksaimnieču iespējas Eiropas Lauku tīklu Asemblejā

(vairāk informācijas par ENRD Asambleju skatīt 4.punktā).

Tikai EK SDG Lauku attīstības pārstāvjiem ir iespēja piedalīties ENRD Asamblejā un tās aktivitātēs. Šobrīd Copa-Cogeca pārstāv viens Copa pārstāvis un viens Cogeca pārstāvis - Peter Pacher kā EK SDG Lauku attīstība vadītājs un Tomas Bartissen (LRF). Copa-Cogeca ir uzsvērusi, ka svarīga ir nevis pārstāvju un darba kvantitāte, bet kvalitāte. Diemžēl 2 pārstāvji no 196 dalībniekiem ir mazs svars ietekmēt kopējos lēmumus.

Izvērtējot Asamblejas darbu – lai arī tiek sludināts iesaistīto pušu līdzdalības iespējas, Copa-Cogeca ir novērojusi, ka šobrīd Asambleja ir vairāk *up-down* pieeja, nevis *bottom-up*, jo 2015. gada diskusiju temati nevienu brīdi netika diskutēti ar sabiedriskiem partneriem, bet tika noteikti.

Šobrīd Copa-Cogeca pārstāvji piedalās Asamblejas apakšgrupās „Leader” un „Inovācijas”. Apakšgrupa „Inovācijas” saredz kā iespēju nonākt pie specifiskām idejām un veicināt inovācijas, kas tiešākā veidā ir saistītas ar sieviešu jautājumiem. Tāpat arī apakšgrupā „Leader”.

Aicina Copa Sieviešu komiteju izvirzīt jautājumus, kas liekas būtiski, ko vajadzētu iniciēt Asamblejas apakšgrupās „Inovācijas” un „Leader”. Šajās tēmās netiks virzīti tikai un tieši sieviešu jautājumi, bet sieviešu iniciatīvas un problēmjautājumus varētu integrēt darba grupas darba kārtībā.

Aicina katras dalībvalsts pārstāvi sazināties ar Nacionālo Lauku tīklu, jo viņiem ir iespēja finansiāli atbalstīt iniciatīvas un pārstāvēt lauksaimnieku un lauku iedzīvotāju intereses arī Asamblejā.

SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

2016. gadā Copa-Cogeca plāno organizēt kopīgu pasākumu lauksaimniekiem un Lauku tīkliem, lai risinātu jautājumu par sekmīgāku turpmāko sadarbību.

Lauku attīstības programmas

2015. gada nogalē vēl tiks apstiprinātas 65 LAP (no 118), no kurām lielākā daļa ir reģionālas programmas. Tiek sniegta analītiska prezentācija par līdz šim apstiprināto LAP prioritātēm un budžeta sadalījumu katrai prioritātei.

A.Hauka (Latvija) jautā, vai ir pareizi saprasts, ka EK regulā paredzētā iespēja veidot LAP ietvaros apakšprogrammu, kas paredzēta tieši sievietēm – lauksaimnieču atbalstam, netika īstenota nevienā dalībvalstī.

O.Neagu: Nevienā ES dalībvalstī nav apstiprināta īpaša apakšprogramma tieši sievietēm – lauksaimniecēm. Tas skaisti tika iekļauts EK regulā, bet reālajā dzīvē tas neīstenojās. Kā iemesls – lielākoties notika sacensība starp lieliem un maziem lauksaimniekiem, kā arī dalībvalstis attaisnojās, ka būtu jāizmanto lieli administratīvie resursi, lai šādu programmu īstenotu.

4. Eiropas tīkls lauku attīstībā. Prezentācija par labāka dzīves līmeņa nodrošināšanu lauku iedzīvotājiem. Ziņo: Markus Holzer, EK Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta pārstāvis.

2015. gada janvārī tika izveidota Eiropas Lauku tīklu Asembleja, kas pilda sadarbības un pārvaldības funkcijas starp Eiropas Lauku tīklu koordinatoru (ENRD) un EIP-Agri. Asembleja tiek prezentēta kā aktīvs forums, kurā tiek diskutēts par ENRD un EIP-Agri aktivitāšu stratēģisko ietvaru. Asembleja nodrošina platformu, kurā tiek pārstāvjī, kuri tieši saistīti ar Lauku attīstības politikas 2014-2020 ieviešanu, sākot no programmas un tās novērtēšanas līdz vietējās kopienas vadītai vietējai attīstībai un inovācijām

Asamblejā piedalās 196 pārstāvji - 28 *managing authorities* (Latvijā – Zemkopības ministrija), 28 *paying agencies* (Latvijā – LAD), 25 ES NVO, 3 reģionāli/vietēju institūciju pārstāvji, 28 Leader Vietējās Rīcības grupas (VRG), 28 lauku konsultācijas pakalpojumu sniedzēji (Latvijā – LLKC), 28 lauksaimniecības pētniecības institūti. Asamblejas ieguldījums – veicināt tīklošanos un pieredzes apmaiņu, nodrošināt koordināciju starp ENRD un EIP-AGRI, nodrošināt stratēģisko ietvaru ENRD un EIP-AGRI tīkliem, nodrošināt Lauku tīklu novērtēšanu. Asamblejas organizē *Steering groups*, kas notiek 3-4 reizes gadā, kas ir kā koordinējošā komanda un sastāv no 28 Lauku tīkliem, 12 ES organizācijām, 4 lauksaimniecības konsultāciju pakalpojumu sniedzējiem un lauksaimniecības pētniecības institūtiem, 4 novērtējošām institūcijām. Nākošā *steering group* būs 2015. gada septembrī, bet Asambleja – 2015. gada novembrī.

2015. gada janvārī notikušajā Asamblejā tika definēti 10 darbības temati, no kuriem neviens nav prioritārs, bet tiek runāts par visiem – vienkāršošana, zināšanu pārnese, plašāka informācija, vietējā pārtika, īsās pārtikas ķēdes, mazās saimniecības, pieredzes apmaiņa, starpteritoriālā sadarbība, sociālā iekļaušana, teritoriju attīstība, zaļā ekonomika, tīklošanās pasākumu novērtēšana un klimata izmaiņas.

Vairāk informācija par Asambleju skatīts tīmekļa vietnē <https://ec.europa.eu/eip/agriculture/en/news/assembly-coordinating-two-networks-enrd-and-eip-agri>

M.Holzer sniedz vispārīgu informāciju par EK un iesaistīto pušu (partneru) sadarbību KLP veidošanā un ieviešanā, cenšoties uzsvērt sievietes iespējas visā KLP sistēmā. Aicina sievietes visvairāk var iesaistīties 2. pīlāra aktivitātēs, īpašu uzmanību pievēršot kapacitātes palielināšanas pasākumiem. Kopējā KLP ideja ir: 1.pīlārs – nepieciešamās investīcijas, kas ir jāveic nozares un vides jautājumu risināšanai, savukārt 2.pīlārs ir kā rīks, lai padarītu lauksaimniecību interesantu un laukus pievilcīgus pilsētas iedzīvotājiem. KLP veicina savstarpējo komunikāciju, jo ik pēc 7 gadiem

SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

tiek veidota jauna KLP. Dzīve laukos ir kļuvusi komplicētāka, bet to nevajadzētu uzsvērt publiski, ja laukos grib piesaistīt jauniešus un pilsētniekus.

Dalībnieču jautājumi:

- **W.Hoeve:** Kādas ir ENRD aktivitātes?
- **Austrija:** Vai ir kādi papildus jautājumi ENRD darbībā un Asamblejā, kas vairāk ir saistīti ar sieviešu iespējām un tiesībām.
- **A.Hauka (Latvija):** Vai investīcijas Asamblejas organizēšanā un tehniskā nodrošināšanā sniegs tādus rezultātus, kas ir investīciju vērti, jo NVO sektorā strādājošie ir gatavi tīkloties un sniegt savus priekšlikumus ar vai bez Asamblejas.
- **Francija:** Kāds ir finansiāls atbalsts pasākumiem, kas saistīti ar sieviešu jautājumu virzīšanu un sieviešu iespēju izmantošanu.

M.Holzer atbild: Esošajā Lauku attīstības programmā ir iekļauti dzimumu vienlīdzības, dažādu sabiedrības grupu iekļaušanas un citi jautājumi.

ES laukos sievietes ir 57% no iedzīvotājiem, kas ļauj sievietēm pieprasīt, lai citi ieklausās viņu viedoklī un viņām būtu ieguvumi no LAP un citām aktivitātēm.

ENRD pasākumi – veikta Lauku attīstības analīze, apkopoti labo prakšu piemēri, sadarbība ar medijiem par lauku attīstības jautājumiem.

Asamblejas mērķis ir apvienot daudzus lauku teritorijai nozīmīgus cilvēkus vienotā pasākumā. Vissvarīgākās sarunas notiek starplaikos, jo pašas sanāksmes laikā tik lielā auditorijā nav iespējams uz klausīt un uzrunāt visus. Iniciatīvu uzņemas Asamblejas biedri, izmantojot šo tīkšanos, lai novirzītu iegūto informāciju nacionālā un lokālā mērogā un otrādi – nacionālā pieredze tiek nodota EK pārstāvjiem.

Finansējums Asamblejas īstenošanai – ENRD ir piešķirti 6 milj. EUR, no kuriem 4 milj. EUR aiziet kontaktpunktam. Tā neesot problēma, nodrošināt 196 pārstāvju ceļa un naktsmītnes izdevumu segšanu.

Zviedrija: tiek runāts par nozīmi cilvēkiem tikties un kafijas paužu laikā izrunāties, bet cik daudz sievietes piedalījās pirmajā Asamblejas sanāksmē? Pēc būtības ne jau sievietēm ir problēmas, bet gan lauku videi kopumā - lauku teritorijas nerūpējas par cilvēkiem laukos. Ja sievietes grib darīt kaut ko savā dzīvē, viņas meklē iespējas un, ja laukos tās nevar īstenot, sievietes dodas uz vietām, kur tas ir iespējams.

M.Holzer: Pirmajā Asamblejā piedalījās sievietes, bet acīmredzot, ne pietiekami. Bet jautājums, vai pārstāvjiem ir obligāti jābūt sievietēm, lai aizstāvētu savas intereses, jo runa ir par lauku teritoriju interešu aizstāvību. Nav svarīgi, vai ieteikumus lauku attīstībai iesniedz sievietes vai vīrieši, bet gan, vai tas palīdzēs veicināt lauku teritoriju attīstību. Sievietes pārstāv 57% no ES lauku iedzīvotājiem.

Lietuva: Vai ir kādi konkrēti rādītāji, pēc kā izvērtēs, vai Asambleja būs pietiekami efektīva?

M.Holzer: nesniedz konkrētu atbildi.

F.Zolla (Copa): Kāpēc apakšprogramma LAP ietvaros, kas tika paredzētas tieši sievietēm, neguva atsaucību?

M.Holzer: Neesmu kompetents atbildēt un man nav informācija par šādu analīzi. Piekrītu, ka tas būtu jāizvērtē.

Spānija: Kad runājam par laukiem, ir jāsaprot, ka būs demogrāfiskas problēmas laukos, ja turpināsies esošās tendences. Ir svarīgi, lai sieviešu pārstāvji tiktu iekļauti dažādās *advisory groups*,

jo ir būtiski, lai sabiedrība būtu informēta par esošajām problēmām, ar kurām ir jāstopas sievietēm laukos. Šobrīd mēs ejam atpakaļgaitā, ne uz priekšu sieviešu jautājumu risināšanā.

M.Holzer: piekrīt, ka sieviešu intereses varētu tikt vairāk sadzirdētas un īstenotas, bet aicina lauku teritoriju attīstības jautājumu neskatīt caur sieviešu, jauno lauksaimnieku vai citu sabiedrības grupu prizmu, jo būtiski ir tas, kas tiek sasniegts lauku teritorijās un vai tā ietvaros dzīve sievietēm laukos ir uzlabojusies.

5. Diskusija par Sieviešu komitejas nākotnes plāniem – stratēģija 2016. Diskusija par dokumentu „Sieviešu Komitejas stratēģiskā vīzija par sievietes lauksaimnieces statusa uzlabošanu”. Ziņo Federica Zolla, COPA-COGECA vecākā politikas konsultante.

Tiek pārrunāts Copa Sieviešu komitejas 2014. gada 10.decembrī sagatavotais dokuments par sievietes lauksaimnieces situācijas uzlabošanu. Konceptuāli Komitejas dalībnieces to atbalsta, ierosinot nelielus papildinājumus un precizējumus, kas tiks iekļauti.

Dokumenta galvenie punkti:

- 1) par sociālo garantiju uzlabošanu sievietēm laukos;
- 2) labāka izpratne par sieviešu situāciju laukos;
- 3) atbalsts izglītībai un piekļuve pakalpojumiem;
- 4) rekomendācijas:
  - a. atbalstīt projektus un sniegt padomus, lai veicinātu inovatīvas lauksaimnieciskas darbības sievietēm - lauku apvidos;
  - b. veicināt daudzfunkcionalitātes koncepciju, nodrošinot lauku sieviešu aktivitātes arī ārpus zemnieku saimniecības;
  - c. mudināt sievietes apgūt uzņēmējdarbības prasmes un iniciatīvas;
  - d. nodrošināt sociālās garnatijas;
  - e. attīstīt informatīvu datu bāzi un tīklu dalībvalstu līmenī, lai apzinātu sieviešu ekonomisko un sociālo stāvokli lauku apvidos;
  - f. uzlabot ikdienas pakalpojumu pieejamību lauku apvidos.

6. Prezentācija no Ungārijas konferences „Izaicinājumi un iespējas sievietēm lauku attīstībā” Batthyány-Schmidt Margó, COPA Sieviešu komitejas viceprezidente.

Ir veikts vērtējums par sievietēm – lauksaimniecēm, kas būs pieejams AGRI – Info mājas lapā.

2015. gada oktobrī vēlas organizēt starptautisku sieviešu konferenci netālu no Budapeštas un aicina Copa Sieviešu komitejas dalībnieces tajā piedalīties.

Atbildot uz citu dalībnieču jautājumu par finansējuma piesaistīšanas pieredzi un rezultātiem, Ungārijas pārstāve norāda, ka finansējumu konferencei un pētījumam par sievietēm laukos iegūst no dalības dažādos projektos.

Īrijas pārstāve informē, ka Īrijā katru gadu notiek konference lauku sievietēm divu dienu garumā. 2013. gadā piedalījās 600 sievietes, bet 2014. gadā – jau 700 sievietes. Dalībnieces maksā 50 EUR dalības maksu (iekļautas pusdienas, naktsmītne). Sievietēm pašām jāapmaksā ceļš. Tiek organizēts sadarbībā ar Eiropas parlamenta deputātiem. 2015. gadā tas notiks 29.oktobrī.

7. Jaunākā informācija par Konsultatīvās komitejas 21. maija sanākumi „Vienādas iespējas sievietēm un vīriešiem” Ziņo Federica Zolla, COPA-COGECA vecākā politikas konsultante.

COPA Sieviešu komiteja ir uzsākusi sadarbību ar DG JUSTICE, piedaloties darba grupās par sieviešu tiesību jautājumiem. Advisory committee notiek divas reizes gadā un turpmāk viena Sieviešu komitejas pārstāve tajā var piedalīties. Dalība šajā darba grupā netiek apmaksāta – ceļa, naktsmītnes un citas komentējuma izmaksas ir jāsedz dalībniecei. Tā kā dalības izmaksas netiek

apmaksātas, 21.maija sanāksmē Sieviešu komiteju pārstāvēja F.Zolla. *Advisory committee* tiek pārskatīta visa DG JUSTICE dokumentācija, kas saistās par iespēju vienlīdzību, diskrimināciju, vardarbību un citiem jautājumiem. DG JUSTICE risina ar dažādu sabiedrības grupu, arī sieviešu, tiesībām saistītus jautājumus, bet ne tikai par sievietēm lauksaimniecības nozarēs. Iepriekšējā tikšanās reizē tika diskutēts par atšķirībām pensiju apjomos starp sievietēm un vīriešiem. Nākošā tikšanās reize notiks 2015. gada rudenī, kad tiks runāts par Sieviešu – vīriešu vienlīdzības stratēģiju pēc 2015. gada un šobrīd Copa Sieviešu komitejas pārstāvēm ir iespēja iepazīties ar šo dokumentu un nosūtīt komentārus.

Francija: Tā kā šī komiteja nav koncentrējusies uz lauksaimniecības jautājumiem, mēs varam lobēt lauksaimniecības nozares jautājumus, piemēram, aicināt virzīt jautājumus par pētījumu – objektīviem datiem un statistiku par sievietēm lauku teritorijās. Ierosināt iekļaut statistikas datu nodrošināšanu darba kārtībā.

A.Hauka (Latvia): Pauž viedokli, ka dalība šajā komitejā ir būtiska, jo sieviešu tiesību jautājumi ir būtiski jebkurai sievietei gan lauksaimniecības nozarē strādājošai, gan medicīnā vai pakalpojumu nozarē strādājošai. Latvijā lauku sievietes ir sabiedriski aktīvas un lielākoties līdzdarbojas ne tikai lauksaimnieku organizācijās, bet arī sieviešu organizācijās. Jautājumi, kuri tiek risināti Copa Sieviešu komitejā ir saistīti ar sieviešu tiesībām un tiem ir jābūt pārstāvētiem DG Justice ietvaros.

8. Vellonas Lauku attīstības tīkls - Prezentācija „Vellonas lauksaimnieku portrets – 2014” Judith Dufaux.

Ir veikts apjomīgs pētījums par Vellonas lauksaimniekiem, izvērtējot arī sieviešu – lauksaimnieču situāciju saimniecībās un nozarē. Pētījuma prezentācija ir pieejama Agri-Info mājas lapā.

Pētījuma rezultātā tika secināts:

Sieviešu motivācija kļūt par lauksaimniecēm visbiežāk ir laulības ar lauksaimnieku, bet pašas vēlme tika ierindota trešajā vietā.

Veicot līdzīgu pētījumu 2004. Gadā, sievietes – lauksaimnieces bija skeptiski noskaņotas par savu lomu saimniecībā un nozarē, kas ir mainījies 10 gadu laikā. 2014. Gada pētījumā sievietes – lauksaimnieces ir atvērtākas un optimistiskākas par iespējām saimniecībā un nozarē, jo viņu ieguldījums tiek vairāk novērtēts.

Atbildot uz jautājumu par īpašumtiesībām saimniecībā, tikai 25% sievietes izprata atšķirību starp sevi kā saimniecības juridisko partneri un partneri kā sievu.

75% sievietes saimniecībā strādā nepilnu laiku, bet pamatalgu pelna citā apmaksātā darbā. Tikai 25% sievietes saimniecībā tiek nodarbinātas pilnu darba laiku. Motivācija strādāt algotu darbu ārpus saimniecības ir vēlme pēc lielākas sociālās un finanšu drošības.

80% no saimniecībām, kas tiek pārņemtas, pārņem vīrieši, daļu pārņem kopīgi sieva un vīrs, bet tikai 12% pārņemtās saimniecības kļūst par sieviešu īpašumu.

Galvenie sieviešu – lauksaimnieču izaicinājumi saimniecībā ir efektīva laika plānošana, paredzot laiku darbam saimniecībā, laiku ģimenei un pašizaugsmei. Izaicinājums ir ar uzņēmējdarbības vadību saistīti jautājumi, atzinuma saņemšana par paveikto darbu, birokrātija saimnieciskās darbības nodrošināšanai, lauku darbu redzamība – publicitāte, mainīgo tirgus situāciju risināšana. Sievietes grib būt vairāk atzītas lēmumu pieņemšanas procesos.

Puse no sievietēm lauksaimniecēm izmanto atvaļinājumu, bet otra puse strādā bez brīvdienām. 87,5% sievietes līdz 35 gadi neizmanto brīvdienas.

Finansiālā situācija saimniecībās – tas ir sievietēm sarežģīts jautājums – viena no respondentēm norāda, ka ienākumi ir nepietiekami, lai segtu ģimenes izdevumus, daļa naudas tiek izmantota, lai

SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

segtu aizņēmumus, nevis ģimenes izdevumus. Citas lielāko daļu ienākumus iegulda saimniecības attīstībā, nevis veido uzkrājumus.

Tikai 16% sievietes maksā sev atalgojumu par darbu saimniecībā. Salīdzinot ar 2004. gadā veikto pētījumu, šī statistika nav mainījusies. Sievietes var saņemt naudu no kopējā budžeta, ja tas ir nepieciešams, bet viņām netiek maksāts atalgojums.

Saimniecību tehniskos un fiziski smagos darbus galvenokārt veic vīrieši, bet 80% sievietes spēj veikt tehniskus darbus – braukt ar traktoru, veikt sējas darbus. Sievietes norāda, ka modernizācija saimniecībās palīdz un atvieglo vīrišķos darbus, bet ne sievišķos – dokumentācijas darbus, grāmatvedības veikšanu, slaukšanu, dzīvnieku uzraudzību. Lai arī sievietes veic saimniecības finanšu pārvaldi, vīrieši piedalās dažādās stratēģiskās sanāksmēs par nozares un saimniecības attīstību.

Grūtības rada konflikti starp paaudzēm ģimenēs, jo paaudžu pārstāvjiem ir atšķirīgi skatījumi par saimniecības attīstību. Izaicinājums ir sievas un vīra savstarpējās partnerattiecības, jo abi strādā no rīta līdz vēlam vakaram.

Sieviešu vajadzības saimniecību ietvaros – labāka informācija, jo rodas iespaids, ka nevar paļauties uz saņemto informāciju, jo tā netiek publicēta oficiālos medijos. Būtu labi, ja būtu pieejams kalendārs ar informāciju, kad un kāda dokumentācija ir jāiesniedz pārbaudošām institūcijām. Birokrātiskie ierobežojumi rada sajūtu, ka lauksaimnieks visu laiku ir kaut ko noziedzies un pārbaudes nepārtraukti uzrauga, bet lauksaimniekiem nepārtraukti jāziņo par produkcijas kvalitāti, glabāšanas temperatūru utt. Sanāksmes lai būtu rezultatīvākas un tuvāk saimniecībām.

Nepieciešama pārliecība, ka sievietes tiek sadzirdētas un viņu iniciatīvas ieviestas. Sievietēm bieži pietrūkst pašvērtējums, lai sevi pārliecinoši pārstāvētu dažādās sabiedrības grupās un organizācijās – sievietes neatklāj savas problēmas, bet tās patur sevī.

Traucē klišejas par lauksaimniecības nozari. Kā negatīvs faktors tiek minēts nozares spiediens uz mazām saimniecībām. Jāpārtrauc spiediens uz mazām saimniecībām un jāpārstāj pieprasīt, lai mazās saimniecības kļūtu lielākas.

9. Prezentācija par Sieviešu komitejas sanākumi Rīgā, 2015. gada 2.jūnijā. Agnese Hauka, Latvijas Zemnieku federācija.

Agnese Hauka sniedz prezentāciju par Sieviešu lomu un statusu Latvijas saimniecībās, pamatojoties uz Copa Sieviešu komitejas un Latvijas Zemnieku federācijas kopīgi organizēto diskusiju Latvijā 2015. gada 1. jūnijā. Prezentācija pievienota atskaites pielikumā.

10. Citi jautājumi.

Itālijas pārstāve informē par EXPO2015 norisi Romā un aicina Eiropas lauku sievietes apmeklēt izstādi un Itālijas lauku sieviešu stendu.

Sagatavoja

Agnese Hauka